

El so dels infants al pati de l'escola no és soroll

El valor de l'activitat als patis de
les escoles
des de la perspectiva de drets
dels infants

L'Institut Infància i Adolescència de Barcelona realitza el document de treball ***El so dels infants al pati de l'escola no és soroll*** a partir de la polèmica generada per les denúncies d'alguns veïns i veïnes de la ciutat de Barcelona pel so dels infants al pati de les escoles. Aquest document es duu a terme en el marc de l'encàrrec de l'Ajuntament de Barcelona d'acompanyar l'administració en el seu paper de garantia dels drets dels infants i, específicament, donant resposta a la demanda de l'alcalde Jaume Collboni a l'Altaveu d'Infants de la Ciutat de proveir d'arguments l'administració per tal de resoldre les queixes de veïns en favor de la protecció dels seus drets reconeguts, en el marc del diàleg entre l'Altaveu d'Infants de la Ciutat i el [Consell de Ciutat del 17 de desembre de 2024](#) (minut 1:33:07).

Edita:

Institut Infància i Adolescència de Barcelona – Institut Metròpoli

Equip de treball:

Laia Curcoll (redacció)

Laia Pineda (direcció i redacció)

Agraïments:

Als nens, nenes i adolescents membres de l'Altaveu d'Infants de la Ciutat i del Consell Nacional d'Infants i Adolescents de Catalunya, per les seves aportacions i mirades al voltant d'aquesta polèmica en el diàleg que van mantenir el passat 18 de gener. Les fotografies que s'inclouen en aquest document es van fer en aquest diàleg.

Barcelona, gener de 2025

La manera de citar el present document serà: Institut Infància i Adolescència de Barcelona (2025). *El so dels infants al pati de les escoles no és soroll, el valor del joc i dels patis de les escoles des de la perspectiva de drets dels infants*. IAB-Institut Metròpoli i Ajuntament de Barcelona.

Els continguts d'aquesta publicació estan subjectes a una llicència de Reconeixement – No comercial – Compartir igual (by-nc-sa) amb finalitat no comercial i amb obra derivada. Es permet copiar i redistribuir el material en qualsevol mitjà i format, sempre que no tingui finalitats comercials; així com remesclar, transformar i crear a partir del material, sempre que es difonguin les creacions amb la mateixa llicència de l'obra original.

Índex

PRESENTACIÓ.....	5
DRETS I OPORTUNITATS RELACIONADES AMB EL SO DELS INFANTS AL PATI DE L'ESCOLA.....	7
ELS INFANTS TENEN DRET A L'EDUCACIÓ (TAMBÉ AL PATI)	7
ELS INFANTS TENEN DRET AL JOC, AL DESCANS I AL TEMPS LLIURE	8
ELS INFANTS TENEN DRET A LA SALUT FÍSICA I MENTAL.....	9
L'ESCOLA MÉS ENLLÀ DEL TEMPS ESCOLAR, UNA OPORTUNITAT PER LA REDUCCIÓ DE LES DESIGUALTATS	10
L'ESCOLA MÉS ENLLÀ DE L'APRENTATGE, UNA OPORTUNITAT PER ENFORTIR LA VIDA COMUNITÀRIA I LA COHESIÓ SOCIAL.....	11
ELS PATIS DE LES ESCOLES, EINA PER A NOMBROSOS PLANS I ESTRATÈGIES MUNICIPALS	12
GARANTIR TOTS AQUESTS DRETS, MAXIMITZAR LES OPORTUNITATS I NO OBLIDAR L'INTERÈS SUPERIOR DE L'INFANT	13

L'Institut Infància i Adolescència (dins de l'Institut Metròpoli) som un instrument públic dedicat al coneixement per acompanyar l'administració local en el seu paper de garantia dels drets d'infants i adolescents i en la transformació de la ciutat per tal que sigui més adequada per viure-hi la infància i l'adolescència. Exercim com a pont entre la recerca i la política pública, aportant rigor, mirada transversal, perspectiva dels drets dels infants i incorporant la veu dels nens i nenes.

Amb la independència i rigor d'un centre de recerca però, alhora, amb un coneixement molt aprofundit i proper de l'administració pública, **podem ajudar l'administració a superar els obstacles de la divisió administrativa i d'organigrama, per situar la infància com a una etapa estratègica del cicle vital que és afectada per totes les polítiques de la ciutat.**

Disposem de tots els ingredients per co-construir polítiques públiques que avancin en l'exercici dels drets dels infants, que estiguin basades en evidència, que incorporin la veu dels infants i que s'elaborin des d'un espai tècnic i polític transversal.

“Voldria dir a les persones grans que l’hora del pati és una estona en què el nens o nenes tenim dret a divertir-nos, i és una estona per desfogar-nos.... i si una persona viu al costat d’una escola s’ha de fer al càrrec que a l’hora del pati els infants jugaran i cridaran”.

**Cristina, 11 anys
membre de l’Altaveu d’infants de la Ciutat
en resposta a la pregunta de l’alcalde “com convencem a la gent que jugar al pati no és soroll?”
(dins del diàleg mantingut en el Consell de Ciutat
del 17 de desembre de 2024)**

Presentació

El so dels nens i nenes jugant, parlant, rient i corrent al pati de les escoles **NO ÉS SOROLL**. Les denúncies per part d'alguns veïns i veïnes de Barcelona pel so que fan els infants als patis, i el ressò que han tingut, només s'explica pel fet de viure en una societat adultocèntrica que no entén, no respecta i no valora les necessitats dels nens i nenes en la mateixa mesura que ho fa amb les necessitats de les persones adultes.

El so que fan les nenes i nens al pati no és soroll: és el resultat lògic de donar curs a una necessitat tan vital per a la infància com és jugar i relacionar-se amb els iguals, i és el resultat de garantir una pila de drets que els infants tenen reconeguts a la Convenció dels Drets de l'Infant (CDI), uns drets que totes les administracions signatàries* (estatals, autonòmiques i locals) tenen l'obligació de garantir.

*Espanya va ratificar la Convenció dels Drets de l'Infant el novembre de 1990.

Davant la polèmica generada per les denúncies d'alguns veïns i veïnes de la ciutat de Barcelona a les acaballes del 2024, i les restriccions en l'ús i funcionament que ja s'han aplicat en alguns patis escolars arran d'aquestes denúncies, l'Institut Infància i Adolescència fa una reflexió amb un doble objectiu:

1. Aportar **arguments que ajudin a convèncer a la ciutadania del valor intrínsec dels patis escolars** des de la perspectiva dels drets dels infants
2. **Fonamentar amb l'evidència disponible la voluntat compartida de tots els grups polítics de modificar l'ordenança municipal** del medi ambient perquè el so dels infants jugant als patis de les escoles no es consideri soroll.

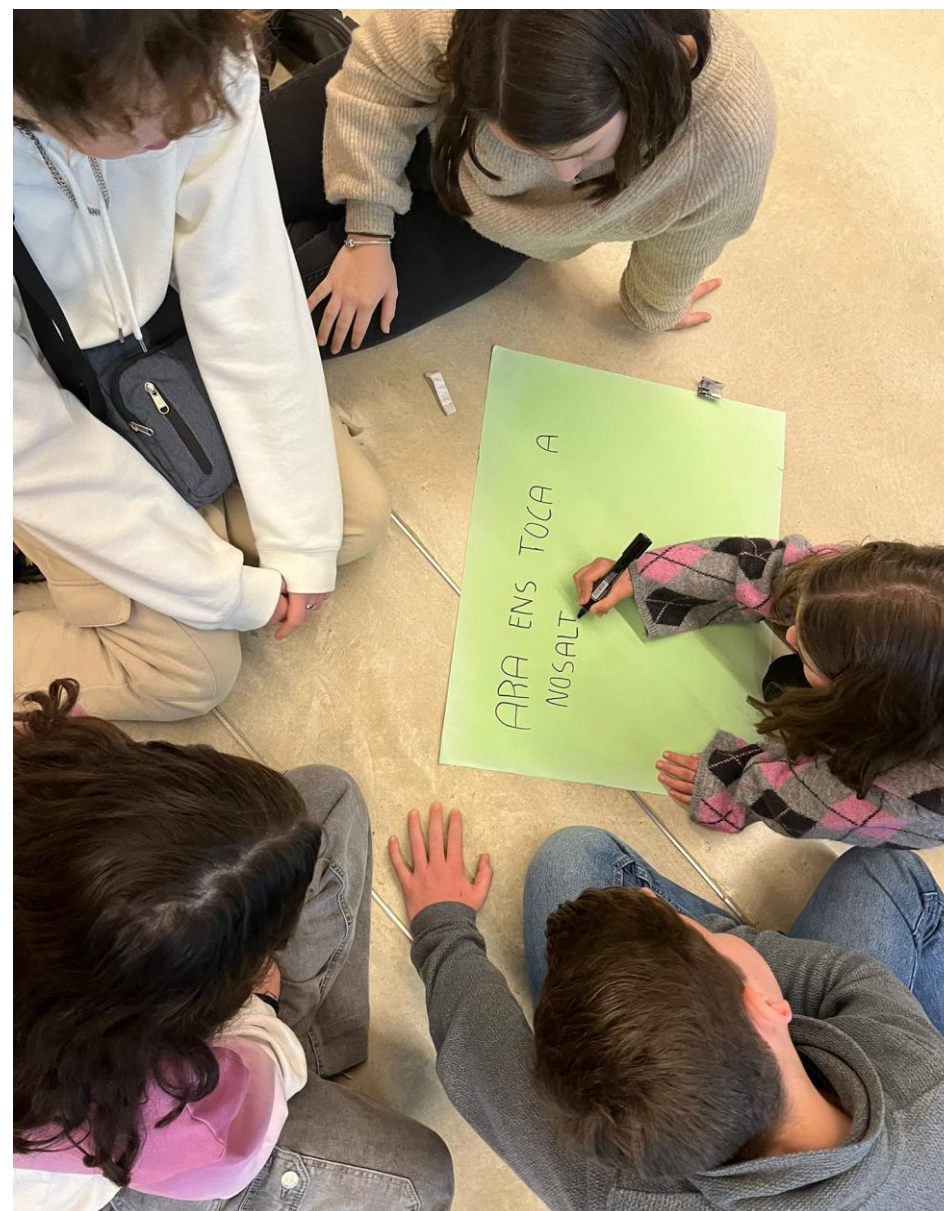
En aquest document de treball hem partit de l'evidència disponible al voltant dels usos del pati escolar i els beneficis del joc en el desenvolupament i benestar de nens; i també sobre qüestions com ara l'educació, la salut i els usos del temps dels infants a partir de **les dades disponibles a l'Observatori 0-17 BCN**. A més, **s'ha tingut en compte les veus dels nens i nenes** recollides a l'Agenda dels Infants i a partir d'una dinàmica participativa realitzada conjuntament per l'Altaveu d'Infants de la Ciutat de Barcelona i el Consell Nacional d'Infants i Adolescents de Catalunya, el passat 18 de gener de 2025 en el marc d'un diàleg al voltant de les demandes dels nens i nenes de Barcelona per la millora del benestar de la infància.

El joc dels infants i tot allò que s'esdevé al patis escolars, és un clar exemple de necessitat pròpia de la infància en la que cristal·litzen molts dels drets que tenen reconeguts. Drets que són, com tots els drets, inalienables, interdependents, indivisibles i iguals en importància.

Des de l'Institut Infància i Adolescència pensem que seria un **error establir el debat en termes de competència entre els drets dels infants i els drets de les persones adultes**, i que hem de situar el debat en trobar un nou equilibri en els usos i els espais socials, perquè cada generació pugui desenvolupar-se en plenitud.

Des d'aquesta perspectiva d'equilibri intergeneracional **els patis de les escoles són un espai estratègic en el qual hem de poder primar l'interès dels infants**, tenint en compte que en la majoria dels altres espais socials són els infants els qui s'adapten a l'interès i les dinàmiques de les persones adultes.

Limitar l'ús dels patis tant en horari escolar com fora de l'horari escolar suposaria un **retrocés en la garantia de molts drets dels infants** que hi conflueixen alhora (educació, salut, descans, joc, etc.) i una **pèrdua d'oportunitat d'altres beneficis** que se'n desprenen com ara la millora de la vida comunitària, la reducció de les desigualtats i una millor cohesió social, que no només beneficien els infants sinó que ens beneficia a tots i totes.

Drets i oportunitats relacionades amb el so dels infants al pati de l'escola

Els infants tenen dret a l'educació (també al pati)

Sortosament, ningú posa en dubte que els nens i nenes tenen el dret a aprendre i anar a l'escola (art. 28 i 29 de la CDI), però cal entendre que l'aprenentatge no passa només entre les 4 parets d'una aula ni passa només durant l'horari lectiu.

El pati és un espai més de l'escola on es fan molts tipus d'aprenentatges, dins i fora de l'horari de classe. No només és un espai educatiu més del centre, on s'han de poder fer classes i activitats formatives reglades, sinó que també és un espai d'experimentació i aprenentatges no formals, ja sigui durant les estones de joc lliure i no dirigit, com durant les activitats extraescolars.

Aprenentatges motrius, aprenentatges relacionals i habilitats socials i emocionals fonamentals per a la vida. El potencial educatiu del pati és enorme.

→ Entre els cursos de 13 i 6è de primària, els infants passen més de 2.300 hores al pati de la seva escola (780 hores en cas que vagin a dinar a casa), i a aquestes hores de joc lliure, hi hem de sumar les d'educació física i les activitats d'aprenentatge curricular que fan a l'aire lliure. Així doncs, que el pati sigui un espai educatiu és una oportunitat que l'escola no ha de deixar escapar.

→ Un dels programes municipals que més ha visibilitzat i contribuït a eixamplar el valor educatiu dels patis és "Transformem els Patis", que en els darrers 4 anys ha transformat una vuitantena de patis de les escoles de la ciutat, mostrant com:

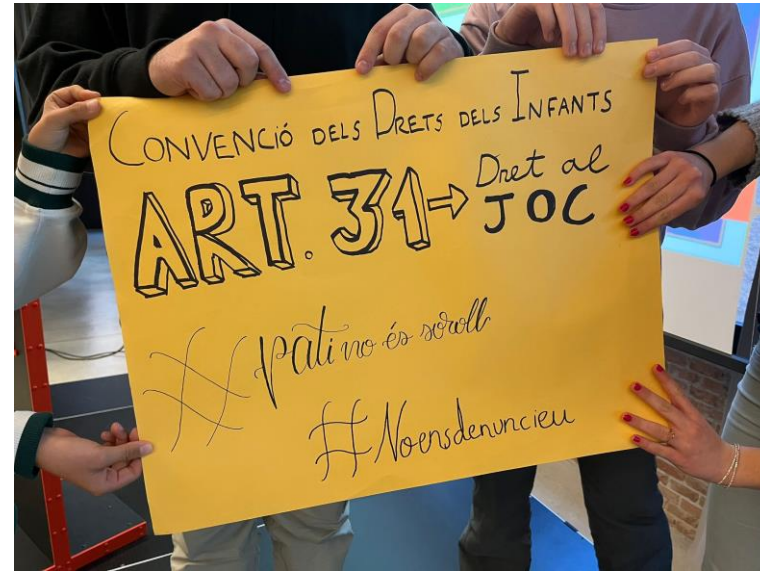
- 1) Els patis escolars són espais valuosos d'aprenentatge, coeducació i convivència dins l'escola:
 - ✓ Espais on es pot educar en l'equitat de gènere, trencant rols i afavorint dinàmiques igualitàries.
 - ✓ Espais per a la gestió positiva dels conflictes
 - ✓ Espais d'inclusió de tots els infants en el joc compartit
 - ✓ Espais on es pot educar en la corresponsabilitat i el protagonisme dels infants en les decisions, la cura i el manteniment del pati
- 2) Els patis escolars tenen la possibilitat de crear ambients diversos i activitats lúdiques i creatives amb:
 - ✓ Ambients per al joc actiu, semiactiu i tranquil
 - ✓ Espais i materials atractius, estimulants i amb reptes per a totes les edats i capacitats
 - ✓ Estímul del joc autònom i divers sense dirigir-los

Els infants tenen dret al joc, al descans i al temps lliure

Més enllà del dret a l'educació -que amb ulls d'infant també es pot llegir com l'obligació d'estudiar, aprendre, fer deures, exàmens..-, els infants també tenen dret al joc, al descans i al lleure (art. 31, CDI). Podríem dir que sortir al pati a l'estona d'esbarjo entre classes i a la pausa del migdia és més que un dret: és una necessitat física i psicològica.

Els nens i nenes necessiten jugar, el joc és el seu estat natural. Jugar és inherent a la infància i és indestriable de ser infant. Jugar és el seu primer contacte amb el món i una font importantíssima d'aprenentatge.

Per jugar, com bé explica F. Tonucci, no calen massa joguines: amb poques (si són bones) és suficient. Però hi ha tres coses que sí que són irrenunciables per jugar: altres nens i nenes amb qui jugar, temps lliure i un espai adequat per a fer-ho. El pati escolar és, justament, un dels llocs per excel·lència on conflueixen aquests tres elements.

→ Malgrat que fer coses divertides a l'aire lliure i en contacte amb la natura és una de les experiències que més contribueix al benestar dels infants i a la seva satisfacció amb la vida, a Barcelona, gairebé la meitat d'infants de 10 i 11 anys (47,9%) no juguen ni passen massa temps a l'aire lliure, com a molt 2 dies a la setmana (EBSIB, 2021).

→ Els nens i nenes demanen a les escoles "ampliar el temps de pati per tenir més temps lliure per a nosaltres i per parlar amb els amics o amigues". També demanen a l'Ajuntament "obrir els patis de les escoles fora de l'horari de classe perquè siguin un espai més de joc del nostre barri, amb tobogans, gronxadors o taules de ping-pong" ([Agenda dels Infants](#), 2023).

Els infants tenen dret a la salut física i mental

Els infants necessiten dur a terme joc motriu d'alta intensitat, un joc que, en un context i en un horari escolar (de gairebé 8 hores al dia), només poden fer al pati i durant l'estona de pati.

Jugar és moltes vegades sinònim de moviment i activitat física. I justament aquesta vinculació entre joc i activitat motriu és una de les raons per les quals jugar a l'aire lliure ajuda a millorar la salut dels infants.

Promoure i protegir el joc al pati significa també combatre els alarmants índex d'obesitat infantil, el sedentarisme i el pantallisme. Així ho recomanen les Nacions Unides i la Societat Catalana de Pediatria. I així ho demanen els mateixos nens i nenes quan, a través de l'Agenda dels Infants, proposen tenir més activitats divertides fora de les pantalles com a antídote per a no enganxar-s'hi. Així doncs, no limitar ni encorsetar el joc dels infants als patis escolars també és una qüestió de salut física i mental, i dona resposta a un dels seus drets reconeguts (art. 24, CDI).

→ L'activitat física insuficient o sedentarisme és de l'11,9% a l'adolescència, superior en les noies que en els nois i, també, entre els adolescents de barris de nivell socioeconòmic baix (FRESC, 2021).

→ El 25,7% dels infants de 6 a 12 anys de Barcelona tenen excés de pes, dels quals el 14,7% tenen sobrepès i el 11,0% obesitat, amb més casos en contextos socioeconòmicament desfavorits (Dept. de Salut, 2018).

→ El 6% d'infants de 4 a 14 anys de la ciutat tenen risc de mala salut mental (ESB, 2016 i 2021). El risc de mala salut mental que és força més elevat a l'adolescència i ha empitjorat des de la pandèmia passant del 9,1% al 15,5% (FRESC, 2016 i 2021).

→ Gairebé la meitat dels infants 10-11 anys (47,5%) i pràcticament el 100% d'adolescents tenen telèfon mòbil propi. I, d'aquests, el 41,5% dels infants i el 82,2% d'adolescents no tenen cap límit a casa sobre l'estona que el poden fer servir (EBSIB, 2021 i FRESC, 2021).

Més info a: [Dades Clau d'infància i adolescència a Barcelona 2023](#)

L'escola més enllà del temps escolar, una oportunitat per la reducció de les desigualtats

Cal pensar en l'ús i la funció social dels patis de les escoles més enllà de l'estona d'esbarjo o del temps de migdia: cal pensar també en les tardes, els caps de setmana i les vacances d'estiu.

En una ciutat com Barcelona, en què molts infants tenen dèficit de joc a l'aire lliure i dèficit de contacte amb la natura, obrir els patis de les escoles més enllà de l'horari escolar és una qüestió de salut pública, ja sigui com a espai per a fer activitats extraescolars, ja sigui com espai de joc lliure a l'aire lliure en temps de patis oberts al barri.

Pretendre, com alguns han demanat o insinuat, tancar els patis de les escoles fora de l'horari escolar és anar en contra de totes les recomanacions a nivell de política educativa i de reducció de les desigualtats, ja que com vam aprendre durant la pandèmia, l'espai públic iguala oportunitats de joc i salut, i els patis de les escoles públiques també.

→ Segons l'estudi [Ús social dels centres educatius públics](#) (Consorti d'Educació de Barcelona, 2023), és valuós comprendre i fomentar els avanços en l'ús social dels centres educatius a Barcelona per part d'entitats externes, en el marc de la igualtat d'oportunitats en la infància.

→ Tres quartes parts dels centres obren les portes fora de l'horari lectiu, en el 44% dels casos per a activitats externes. Les tardes i els caps de setmana són les franges horàries en què més s'utilitzen les escoles per a usos socials, la tipologia dels quals sol ser d'activitats esportives (un 47%) promogudes per associacions, seguides dels patis oberts (és a dir, com a equipament esportiu municipal i espai de lleure veïnal).

→ Entre els districtes que fan un ús social superior dels patis de les escoles es troben els dos amb més vulnerabilitat social de la ciutat (Ciutat Vella i Nou Barris) i dos dels que tenen més vida comunitària (Gràcia i Sant Andreu).

Les activitats que es fan al pati fora de l'horari escolar, donen suport a alumnat vulnerable i fomenten que molts infants de les escoles formin part d'esplais i caus del barri.

L'escola més enllà de l'aprenentatge, una oportunitat per enfortir la vida comunitària i la cohesió social

Així doncs, cal concebre les escoles i els seus patis, com a autèntics equipaments de ciutat, al servei de tota la infància i també de la vida comunitària.

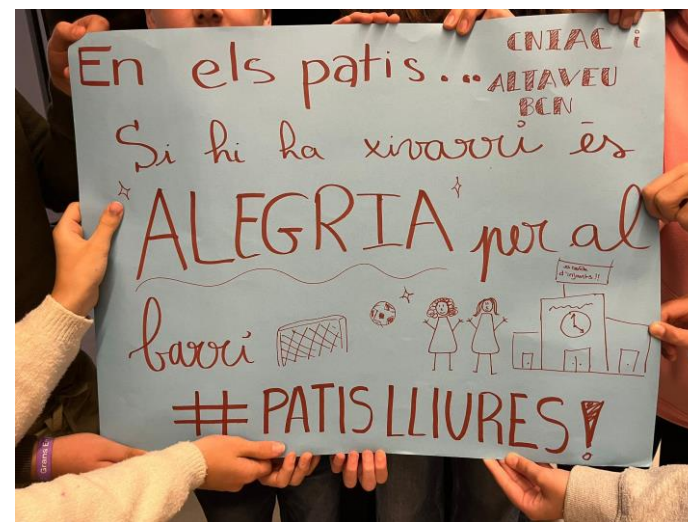
Els patis escolars són equipaments que compleixen una funció que va més enllà de l'aprenentatge formal: són espais on els nens i nenes poden trobar-se i relacionar-se amb altres infants, espais on les persones adultes que estan criant poden relacionar-se amb altres famílies, espais on celebrar i teixir comunitat en un context segur i de proximitat.

L'escola, i en especial els patis de les escoles, són més que un espai d'aprenentatge: són un espai de vida. I cal que les persones adultes garantim que això és i continua sent així.

→ Els nens i nenes ho tenen clar: l'escola és molt més que un lloc on anar a aprendre, també ha de ser un espai on fer amics i amigues. Per això volen que els patis siguin més grans i més verds, i també fer-hi més activitats lectives i aprofitar-lo més per a fer classes ([Agenda dels Infants](#), 2023)

→ El pati com un espai per a la vida comunitària va més enllà de l'horari escolar. Ho diu el programa [Transformem Patis](#): els patis ofereixen usos diversos a la comunitat i al veïnat perquè són versàtils per a moltes activitats (joc en cap de setmana, festes i activitats comunitàries,...) en horari de tardes i caps de setmana al barri educador.

→ També l'estudi [Ús social dels centres educatius públics](#) (CEB, 2023): l'ús social tendeix a ser obert, en benefici de la població en general. A més, les sinèrgies que els centres educatius generen amb les entitats que en fan ús social els facilita l'accés a materials, avantatges en extraescolars i formacions. I les activitats de lleure i artístiques també enforteixen els vincles de teixit associatiu i les relacions entre les famílies.

Els patis de les escoles, eina per a nombrosos plans i estratègies municipals

El govern municipal té aprovats i en ple desplegament diversos plans i estratègies en què els patis escolars en són un ingredient fonamental. És per això que cal concebre les escoles i els seus patis, com a autèntics equipaments de ciutat, al servei de tota la infància i del conjunt de la ciutadania (patis oberts al barri).

Si limitem els usos dels patis escolars o els tanquem, estem frenant tots aquests plans i estratègies per als quals els patis són un mitjà per desplegar accions i aconseguir els objectius plantejats per a la millora social.

En aquest sentit, és imprescindible la modificació de l'ordenança municipal del medi ambient perquè el so dels infants jugant als patis de les escoles no es consideri soroll i no pugui ser denunciat ni sancionat.

→ Trobem referències als patis, patis escolars i/o instal·lacions escolars a 13 Plans, estratègies, mesures de govern i programes vigents a la ciutat:

1. [Pla d'infància 2021-2030 \(Actuacions 2024-2027\)](#)
2. [Pla per a l'educació i criança de la petita infància 2021-2024](#)
3. [Bressols pel clima: estratègia de les escoles bressol municipals per a la justícia climàtica](#)
4. [Pla del joc a l'espai públic de Barcelona amb horitzó 2030](#)
5. [Mesura de govern per a la climatització dels centres educatius 2024-2029: Pla Clima Escola Barcelona](#)
6. [Mesura de govern 2024-2027 pel benestar digital: eduquem i promovem un ús saludable de les pantalles en la infància i l'adolescència](#)
7. [Mesura de govern 2022: Estratègia cap a una política de tardes en barris educadors, oportunitats educatives i culturals extraescolars amb equitat per infants i adolescents de Barcelona](#)
8. [Mesura de govern 2022: Cultura i educació, dret a la participació cultural i a l'educació i pràctica artística al llarg de la vida](#)
9. [Pla de Barris 2025-2028](#)
10. [Pla Barcelona Interculturalitat 2021-2030](#)
11. [II Pla per la justícia de gènere 2021-2025](#)
12. [Patis oberts](#)
13. [Parlen els nens i nenes: el benestar de la infància a Barcelona](#)

Garantir tots aquests drets, maximitzar les oportunitats i no oblidar l'interès superior de l'infant

Cal preservar que els infants puguin seguir sent infants, que tinguin garantides les seves necessitats i els seus drets. I ens correspon a les persones adultes fer-ho.

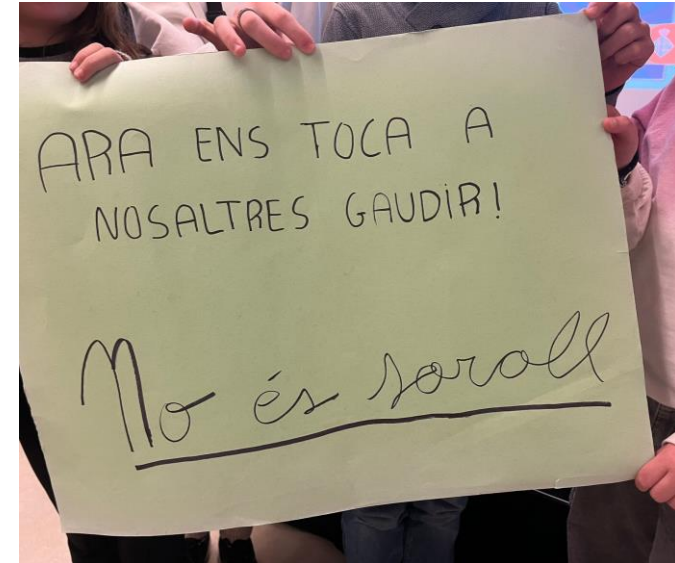
Això no significa que la infància hagi de passar per sobre d'altres grups de població, ni que haguem de plantejar el debat en termes de competició entre drets dels infants i drets adults.

Significa que nenes i nens necessiten una protecció especial lligada a la seva condició d'infant, perquè la infància és una etapa vital i estratègica no només per a construcció de la persona sinó també per a la construcció d'una societat -present i futura- cohesionada i sense desigualtats socials.

Per això, als patis escolars ha de primar l'interès dels infants; en molts d'altres espais són els nens i nenes qui s'adapten als interessos i ritmes de la societat adulta.

→ El dret a l'interès superior de l'infant (art. 3 de la CDI i alhora principi rector de la Convenció) obliga a les administracions "que totes les mesures respecte a un infant es basin principalment en la seva consideració i el seu interès" i consegüentment a prioritzar-los i protegir-los de decisions que els puguin anar en contra.

→ Jugar i relacionar-se al pati de l'escola, dins i fora de l'horari escolar, és el resultat de garantir diversos drets alhora perquè els

drets són indivisibles, interdependents, interrelacionats i inalienables entre sí. Tots els drets són iguals en importància i els uns no es poden exercir desconnectats dels altres.

→ Per això el so del pati no es pot destriar de l'exercici de tots aquests drets, i limitar que els infants corrin, riguin, juguin i es relacionin és vulnerar tots aquest drets alhora.

→ Estem davant d'una oportunitat única per establir relacions més igualitàries i defugir de l'adultocentrisme.

Jugar és una necessitat vital.
Jugar és motor d'aprenentatges.
Jugar és generador d'amistat.
Jugar és font de salut física i mental.
Jugar és part de la vida comunitària.
Jugar no és soroll!

I cal garantir
que els infants
ho puguin seguir fent,
no només, però també,
al pati de l'escola.

Fotografia realitzada el 18 de gener de 2025, en el marc del diàleg entre l'Altaveu d'Infants de la Ciutat de Barcelona i el Consell Nacional d'Infants i Adolescents de Catalunya.

institut
infància i
adolescència

Promogut per:

Dins el marc de:

